

Handläggare
Kajsa Pärke
Telefon: 08-508 21 083

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2013-12-19

Strategi för miljöfordon och förnybara drivmedel – för ett fossilfritt Stockholm

Remiss från kommunstyrelsen (dnr 1513/2013)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Lars Arvidsson
Stadsdelsdirektör

Margareta Hamrén
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har tagit fram en strategi med åtgärdsförslag för fordon och bränslen för att på kort sikt nå målen i stadens miljöprogram till 2015 och på medellång sikt påbörja omställningen till ett fossilbränslefritt Stockholm 2050.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till strategi är mycket ambitiöst och rikt på förslag till åtgärder som kan bidra till stadens målsättning. Förvaltningen anser att det är viktigt att nämnderna även fortsättningsvis ersätts för de merkostnader som miljöbilsinköpen innebär. Det är en bra idé att upphandla bilpoolstjänster och en laddstation för elbilar kan med fördel placeras i Älvsjö centrum.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansli- och serviceavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 12 december 2013. Remisstiden sträcker sig till den 20 december 2013.

Bakgrund

Stockholm ska ligga i framkant i miljöbilsarbetet. För att sammanfatta vad staden kan göra relativt omgående inom miljöbilsområdet och ge förslag på konkreta åtgärder för att nå såväl de närliggande som de långsiktiga målen har miljöförvaltningen tagit fram denna strategi.

Ärendet

Utgångspunkten i förslaget till miljöbilstrategi är att på kort sikt nå målen i ”Miljöprogram 2012-2015” och på medellång sikt påbörja den omställning som ”Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm” pekar ut som nödvändiga: en halvering av fordonens energiförbrukning och en fullständig utfasning av fossila drivmedel till 2050.

Den föreslagna miljöbilstrategin ska samverka med andra av staden framtagna strategier och program, exempelvis framkomlighetsstrategin och miljöprogrammet.

Stadens målsättningar fram till år 2015 enligt miljöprogrammet

I stadens miljöprogram för perioden 2012-2015 anges följande målsättningar med avseende på miljöbilar och miljöbränslen:

- 20 procent av de bilar som säljs i Stockholm ska vara miljöbilar (i maj 2013 uppgick andelen till 12 procent).
- Försäljningen av miljöbränslen i Stockholm ska uppgå till 16 procent (år 2011 uppgick andelen till 8,8 procent).
- 10 procent av de lastbilar som säljs i Stockholm ska vara miljölastbilar (år 2012 uppgick andelen till 7 procent).
- 100 procent av stadens egna fordon ska utgöras av miljöbilar (år 2012 uppgick andelen till 99 procent).
- Stadens egna miljöbilar som kan tankas med etanol eller fordonsgas, ska till 85 procent tankas med miljöbränsle (år 2012 uppgick andelen tankat etanol till 88 procent och andelen tankad fordonsgas till 77 procent).

- Stadens upphandlade transporttjänster bör till minst 55 procent utföras av miljöfordon.

Staden har dessutom en ambition att 8 procent av de egna fordonen till 2015 ska utgöras av elbilar. Vid årsskiftet 2012/2013 var drygt 6 procent av stadens bilar elbilar eller laddhybridbilar.

I ärendet anges att målen som gäller stadens egna bilar kommer att klaras till 2015 under förutsättning att stadens förvaltningar och bolag får merkostnaden täckt för inköp av elbilar. De mål som gäller andelen sålda miljöbilar och miljöbränslen i Stockholm som helhet kan dock vara svåra att klara på grund av avsaknad av nationella styrmedel och incitament. Målsättningen om andelen miljölastbilar i nybilsförsäljningen bedöms inte uppnås. Målet att minst 55 procent av stadens upphandlade transporttjänster ska utföras av miljöfordon saknar ännu system för uppföljning.

Förslag till åtgärder i strategin för miljöbilar och drivmedel

I förslaget till strategi för miljöbilar och drivmedel listas en mängd åtgärder. Nedan ges några exempel.

Förslag som rör personbilar och bränslen:

- Öka miljöbilsandelen i nybilsförsäljningen genom att inspirera, vägleda och ge råd kring bilval.
- Snarast möjliggöra laddplatser för elbilar på lämplig gatumark.
- Kräva ökad tankningsgrad av förnybara drivmedel i stadens samtliga transportrelaterade upphandlingar.
- Föreslå ett paket med konkreta åtgärder som gynnar bilpooler, bland annat förmånliga och attraktiva parkeringsplatser.

Förslag som berör tunga fordon och tillhörande bränslen:

- Under 2014 skapa en stödfunktion som underlättar för stadens och näringslivets transportköpare att upphandla miljölastbilar och förnybara drivmedel.
- Ställa krav på miljöfordon vid arbete med exploatering på stadens mark.
- Verka för att det etableras fler möjligheter att tanka förnybart drivmedel för tunga fordon.

Förslag som rör bussar:

- Undersöka möjligheten att kräva att de bussar som tillåts angöra Stockholms hamnar och färjeterminaler, för att hämta/lämna kryssningsturister och färjepassagerare, uppfyller Stockholms stads definition för tunga lastbilar.
- Överlägga med Cityterminalen/Jernhusen om differentiering av angöringsavgifter för bussar.

Förslag som rör Stockholms stads egen bilpark:

- Succesivt skärpa interna miljöbils mål, exempelvis att 25 procent av stadens lätta fordon senast år 2020 ska vara el- eller laddhybridfordon och att endast bilar som är typgodkända för körning på 100 procent förnybart bränsle ska finnas bland de fordon som staden äger och leasar år 2030.
- Reservera resurser i stadens budget för att ersätta förvaltningar och bolag för eventuella merkostnader för miljöbilsinköp, alternativt ge tvingande direktiv till förvaltningar och bolag om att inom egen budget prioritera miljöbilar även när dessa är dyrare.
- Upphandla bilpoolstjänst tillgänglig för alla förvaltningar och bolag inom staden.

Förslag där Stockholm bör verka för en förändring av regelverk:

- Verka för nationella styrmedel som är tillräckliga för att kunna nå målen om fossiloberoende fordonsflotta. Exempelvis kan detta ske genom skattedifferentiering på drivmedel så att förnybara drivmedel gynnas.
- Påverka kommande skärpning av den nationella miljöbilsdefinitionen senast år 2016 för att hinna nå målsättningen om en fossilbränslefri stad till år 2050.
- Verka för större differentiering av vägavgifterna med avseende på klimatpåverkan.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till strategi är mycket ambitiöst och rikt på förslag till åtgärder som kan bidra till stadens målsättning att Stockholm ska vara fossilbränslefritt till år 2050. Det är enligt förvaltningen angeläget att staden driver på för att nödvändiga nationella styrmedel införs som gynnar efterfrågan på fossilfria bränslen. Likaså är det viktigt att staden verkar för en skärpning av den nationella miljöbilsdefinitionen, enligt förslaget i strategin.

Då det är angeläget att staden föregår med gott exempel i arbetet med att öka andelen miljöfordon och fossilfria bränslen, stödjer förvaltningen förslaget till succesiva skärpningar av miljömålen för den egna fordonsflottan. Förvaltningen vill dock framhålla att det är mycket viktigt att nämnderna även fortsättningsvis ersätts för de merkostnader som miljöbilsinköpen innebär. Framför allt elbilar är betydligt dyrare än motsvarande bensinbilar.

Förslaget att staden gemensamt ska upphandla bilpoolsservice är positivt. Detta kan vara till stor nytta för stadens förvaltningar och bolag då det helt eller delvis kan minska behovet av egna bilar. Förslaget bidrar även till att utveckla bilpoolerna i staden. Stadens användning av bilpoolsbilarna på dagtid är ett bra komplement till privatpersoners behov av bil främst på kvällar och helger, vilket kan minska det totala bilinnehavet i staden.

Vid upphandlingar av transporttjänster ska staden, enligt miljöprogrammet, ställa krav på miljöbilar. Det saknas dock ännu uppföljningssystem för att kontrollera detta. Förutom att ett system för uppföljning behöver utvecklas, anser förvaltningen framför allt att staden behöver avsätta resurser för att genomföra uppföljningen.

Strategin innehåller även en bilaga med förslag på platser för laddstolpar och snabbladdningsstationer för elfordon på gatumark i innerstaden. Idag finns laddstationer bland annat i Stockholm Parkerings p-hus och ytparkeringar. I Älvsjö finns en laddstation på parkeringen vid Älvsjö IP. Förvaltningen anser att en laddstation i Älvsjö centrum skulle vara en betydligt mer lämplig placering och föreslår att strategin kompletteras med förslag till laddstationer även i ytterstadens tyngdpunkter.

Bilaga

Remiss om strategi för miljöfordon och förnybara drivmedel.
Bilagan med strategin kan hämtas på:

<http://insynsverige.se/stockholm-miljo>

Se möte 3013-09-24, punkt 12.